

NOSTRE
EL ~~LIBRE~~ JOSEP CARNER

Quan vaig arribar a Mèxic, jo tenia vint-i-sis anys, una difícil capacitat d'adaptació al nou medi i una gran timidesa. La meva esperança més gran era en Josep Carner, a qui no coneixia personalment, però al qual estava acostumat a ~~re~~reuerenciar des de petit, a través de l'admiració que li professava el meu pare. Més endavant, el respecte adquirí plena consciència pel coneixement i estimació de la seva obra.

Abans de sortir de França, en Francesc Trabal m'havia donat una carta de presentació adreçada al nostre poeta i aquelles ratlles (conservades com un tresor en el curs d'un viatge ple de vicissituds) constituïen en el terreny de les il·lusions la meva clau d'Amèrica.

M'indicarien que podria trobar a ~~re~~ Josep Carner en unes grans oficines de l'avinguda d'Isabel la Catòlica. Recordo que l'entrevista em fou concedida sense cap dificultat i un dels primers dies d'un mes d'agost (en plena temporada mexicana de pluges) una noia empleada d'oficina va fer-me entrar en una sala gran, al mig de la qual hi havia una ~~gran~~ taula llarga de caoba, brillant, amb unes enormes butaques a l'entorn. Enfront de cada butaca, hi havia una carpeta, la qual cosa suggeria importants consells d'administració, juntes de prohoms, reunions plenes de transcendència. El paviment de la peça estava totalment cobert amb un espès teixit de llana; els peus s'hi enfonsaven, els sons quedaven esmorteïts i tot contribuïa a crear un cert ambient de sumptuositat.

La noia m'indicà que m'assegués, per a esperar, i abandonà la sala, tancant la porta darrera d'ella i deixant-me sol. En

~~xxxxx~~ aquells moments desitjava i temia alhora l'entrevista. La temia perquè m'imposava la figura del mestre i perquè em semblava, aleshores, que no tenia cap dret a importunar-lo.

Vaig encendre una cigarreta i, encara amb el llumí als dits, vaig descobrir amb esverament que no hi havia cap cendrer. Llavors, el soroll dels passos d'algué que ~~xxxxxxx~~ s'aproximava va produir-me un inexplicable desconcert i vaig llençar la cigarreta i el llumí sota la taula. S'obrí la porta i aparegué davant meu en Josep Carner. La primera impressió que em produí ha perdurat sempre: tenia un posat de gran senyor, en el més ^{profund} ~~gran~~ sentit de plenitud humana que pugui assignar-se a aquest qualificatiu. Va adonar-se de seguida del poc ajut que jo podia esperar del meu caràcter en una ocasió com aquella i s'afanyà a facilitar-me la conversa mostrant un interès ~~defxxx~~ deferent. Llegí la carta d'en Trabat -on se'm presentava com a escriptor en termes excessivament amables- i em preguntà si podia mostrar-li algun conte meu. En aquella època jo no tenia casa i portava sempre amb mi una carpeta plena de papers: d'entre ells vaig triar els originals de tres contes i els hi vaig allargar. En el moment de fer-ho, sortí de sota la taula una petita espira de fum i començà a sentir-se olor de cremat. Vaig envermellir intensament, perquè sabia de què es tractava, i en Carner -que ho devia endevinar de seguida- aturà el meu gest d'ajupir-me per a collir la punta encesa i va apagar-la amb el peu, mentre tractava de tranquil·litzar-me ^{tot} ~~dient-me~~ que allò no tenia cap importància. A la catifa, però, va quedar-hi un forat del tamany d'una moneda gran.

Aquell incident va acabar amb el poc aplom que em quedava i en Carner s'esmerçà més, encara, en mostrar-se cordial. Em digué que

.3.

estava en contacte amb una casa editora, la qual s'interessaria amb tota seguretat ^{en} ~~per~~ adquirir els drets de publicació en castellà dels meus tres contes, ~~que~~ ^{que} ell ja havia intervingut en operacions semblants i que el preu assignat per a cada treball era de vuitanta pesos, ^{quantitat} ~~que~~ estava autoritzat a anticipar. En aquell temps, dos cents quaranta pesos permetien a un home sol viure durant dos mesos i això en el meu cas era providencial, ja que no tenia cap diner. L'estupor em privà de veure, fins al cap d'una bona estona, ^{es tractava d'} ~~una~~ ^{un} gest exquisidament elegant d'en Carner per a ^{no fer ostentació de la seva generositat,} ~~una~~ ^{una} ~~importància~~ ^{al seu estat personal} ~~una~~ més valuosa si es té en compte que el nostre gran poeta havia de treballar per viure i que la seva situació no era pas excessivament folgada.

Va donar-me l'import atribuït als contes i s'interessà tot seguit pel meu ofici de dibuixant, esmentat també en la carta de presentació. Escriví uns mots recomanant-me a una companyia editorial (per la qual, després de quinze anys, encara treballo) i em preguntà ~~després~~ seguidament pels amics que s'havien quedat a França. ~~uns~~ ^{Els} ~~seus~~ ^{seus} dots de conversador extraordinari, que fan tan agradable el seu tracte, em tenien encisat i, a poc a poc, recuperava la meua perduda presència d'ànim. Em rendia a la meravella -després del mestratge- d'una naixent amistat que, durant uns quants anys, havia d'ésser una de les coses que em farien més plaent l'estada a Mèxic i que sempre he procurat conservar com un do predilecte.

L'entrevista arribà al seu terme. En Carner m'acompanyà fins a la porta; vaig observar mentre caminava al seu costat un detall que, en veure'l constantment repetit, em permeté establir més endavant

.4.

que es tractava d'una habitud del mestre: portava a la butxaca alta de l'americana uns quants cigars havans, embolicats amb paper transparent. En acomiadar-me, quan ens donàvem les mans, va allargar-me'n un i, somrient, digué:

-No cal que us pregunti si fumeu...

Pere Calders